

Særutskrift styremøte 09.07.09 Sak 13 B/09

Sendes til
Miljøverndepartementet postmottak@md.dep.no

Kopi til:

- Troms fylkeskommune
- Medlemskommunene
- Fylkesmannens miljøvernavdeling

Miljøverndepartementet ref

200802290/MT

29.06.2009

Uttalelse til Miljøverndepartementets forslag til Nye retningslinjer for strandsonen i ny plandel i plan- og bygningsloven

Vedtak

1. Miljøverndepartementets forslag til retningslinjer vil innebære en forbedring i sør, men svekke allmennhetens interesser i nord. For det som angår vår region, ser forslaget ut til å være bygd på manglende dokumentasjon om hva som faktisk er pressområder. Forslaget ser slik ut til å være bygd på et mangelfullt beslutningsgrunnlag. etningslinjene må gis et innhold som ivaretar strandsonen og den faktiske situasjonen i hele landet.
2. Ishavskysten har mange kyst- og fjordlandskaper med spesielle kvaliteter, som er utsatt for intens utbygging i strandsonen og i sjø. Ofte skjer dette i lys av å være næring og reiseliv. Ishavskysten friluftsråd anser store deler av vår kystsom utsatt for stort press.
3. Rådet reagerer derfor sterkt på forslagets inndeling i tre ulike regioner, noe som i praksis vil gi et A-, B- og C-lag i landet. Dette gir en marginalisering av landskap og opplevelseskvaliteter for de nordlige regioner, og rådet ber om at denne inndelinga fjernes.
4. Dersom de tre kategoriene og C-laget likevel opprettholdes, må det foretas en intern differensiering av områder og kommuner i C-laget der kravene innskjerpes.
5. Det opereres i mange sammenhenger med begrepet "nasjonalt viktige landskaper", uten at det er foretatt systematiske registreringer og verdivurderinger.
6. Det er viktig å sikre et godt beslutningsgrunnlag. Det må stilles midler til rådighet for kartlegging, samt verdivurderinger av friluftsområder, opplevelseskvaliteter og landskap, og at planlegginga over hele landet kan bygge på et godt beslutningsgrunnlag.
7. Det må gis klarer regler om vern av strandsonen slik at i strandsonen må bygg og anlegg som kan redusere natur- og kulturmiljøet og allmennhetens muligheter for rekreasjon og fiske ikke etableres. Sjøområdet, fjæra og et område på minimum 10 meter over flomålet må gis et særskilt vern.

Saksframlegg

Med disse nye retningslinjene foreslår Miljøverndepartementet å dele landet i et A-, B- og C-lag, der man innskjerper kravene i A-laget og løsner på reglene for hele Nord-Norge. For C-laget er retningslinjene formulert som mange "bør". Det henvises til kommuneplan og reguleringsplan og at "**God planlegging er viktig for å sikre avveining av alle interesser.**"

Strandsonen og de sjøtilknyttede landskapene i regionen er svært vakre og mange er nok av internasjonal verdi. Slik de framstår har de stor betydning for så vel allmennheten i regionen, som for tilreisende utøvere og tursiter, og bør derfor forvaltes med den største omhu. Kravet om "god planlegging" gjelder i dag, likevel må situasjonen i regionen kort oppsummeres slik:

- et generelt stort utbyggingspress i strandsonen, både bynært og i utfartsområdene
- stor utbygging av såkalte nærings- og reiselivsbygg, definert som bygg med noe utleiebasis, en del ut i sjøområdet
- mange ulovlige fyllinger i strandsonen
- mangel på kartlegginger og verdivurderinger av friluftsliv- og landskapsverdier
- ingen områder sikra for allmennhetens friluftsliv

Enkelte verdifulle områder blir utsatt for slett og slurvete forvaltning.

Sett på bakgrunn av disse erfaringene og negative utviklingstrekk, vil forslaget i praksis medføre en ytterligere forverring for de allmenne interesser og forringing av gjenværende sjø- og strandtilknyttede områder.

Om presset på strandsonen i regionen

Ishavskysten friluftsråd slutter seg til en innskjerping av lovverket slik det er foreslått.

Derimot stiller rådet store spørsmål ved den kategorisering som er gjort vedrørende hvilke områder som skal regnes som pressområder. Kysten og strandsonen rundt Tromsø by framstår i dag som ødelagt eller lite tilgjengelig for allmennheten. Ved Tromsøysundet er hele den bynære strandsonen bygd ned med boliger, vegger eller industriutfyllinger. På fastlandssida er allmennheten på en strekning på 3 mil, med ett unntak, uten tilgang til grøntområder ved sjøen.

På Kvaløya ser man samme tendens; Ersfjorden, Kaldfjorden, Sandnessundet, Kvalsundet, Malangshalvøya, Reinøya, m. fl. I Malangen i Balsfjord kommune er store strandområder som tidligere ble brukt som friluftsområder for befolkninga både i Balsfjord og Målselv, omdisponert til hytteområder og campingplasser; f. eks. Ursvika på Aursfjordhalvøya, Skutvika, m. fl. Ved de store innsjøene er alle attraktive nes og små halvøyer omdisponert til enkelthytter og hyttefelt. I samtlige fem medlemskommuner, så vel i Tromsø, som Karlsøy, Balsfjord, Lyngen og Storfjord er det godkjent og foregår det regulering av store hyttefelt langs sund, fjorder og ved vassdrag. Den samme tendensen gjør seg gjeldende i de øvrige kommunene.

For å bygge i strandsonen og ut i sjøområdene har det de siste årene blitt vanlig å regulere til næring, dvs. at byggene skal leies ut. Dette er en gråsoner som legaliserer regulering og

utbygging av større private fritidsboligområder i attraktive strandområder i fjorder, sund og i skjærgården hos oss.

Det samme gjelder for den utstrakte utfylling av strandsonen med sprengsteinmasser fra boligfelt og tunellprosjekter.

Dette er problemer som må løses utover det lokale beslutningssystemet.

Forslaget sier at: "Utbygging bør så langt som mulig lokaliseres til områder som er bebygd fra før, slik at utbyggingen skjer mest mulig konsentrert. Utbygging i urørte områder med spesielle friluftsinnteresser eller natur- og landskapskvaliteter skal unngås. Det gjelder for eksempel utbygging i kyst- og fjordlandskaper med spesielle kvaliteter."

Dette blir fine ord som ikke kan følges opp i praksis. Det er så langt ikke foretatt registreringer og verdivurderinger av kyst- og fjordlandskaper og kvalitetene er ikke kjent eller analysert. Så langt har alle kommuner som har vedtatt eller har kommuneplaner under utarbeidelse bare registrert interesse og behov for utbygging, og arealdelen til kommuneplanen framstår som planer uten verdivurderinger av opplevelseskvaliteter. Forslaget i retningslinjene bygger slik på forutsetninger om kvalitetssikring som ikke er reelle.

Oppsummering

- Miljøverndepartementets forslag vil bidra til å redusere allmennhetens interesser i nord.
- Forslaget ser for vår region ut til å være bygd på manglende dokumentasjon om hav som er pressområder og dermed et mangelfullt beslutningsgrunnlag.
- Rådet vil advare mot den marginalisering av landskap og opplevelseskvaliteter som forslaget målbærer for de nordlige regioner, og inndeling i tre ulike regioner med et A-, B- og C-lag bør fjernes.
- Dersom de tre kategoriene og C-laget skal opprettholdes, må det foretas en intern differensiering av kommuner i C-laget der kravene innskjerpes i pressområdene
- Det må stilles midler til rådighet for forskning og kartlegging samt verdivurderinger av friluftsområder, opplevelseskvaliteter og landskap, slik at hele landet er dokumentert og at planlegginga kan bygge på samme gode beslutningsgrunnlag over hele landet.

Miljøverndepartementets forslag

Miljøverndepartementet har sendt forslag til statlige planretningslinjer for bygging i 100-metersbeltet langs sjøen på høring. Retningslinjene har sammenheng med nye og strengere regler om strandsonen i ny plandel i plan- og bygningsloven. Retningslinjene skal gi kommunene bedre veiledning for behandlingen av arealplaner og dispensasjonssøknader.

Se pressemelding og høringsutkastet

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/pressemelder/pressemeldinger/2009/nye-retningslinjer-for-strandsonen.html?id=570434>

Departementets forslag innebærer en differensiering i reglene og innskjerper reglene i de kommunene som man har definert som presskommuner, mens reglene for de som ikke

kommer i denne kategorien liberaliseres. Det vises til forklaget og deler av forslaget refereres her

A) Nærmere retningslinjer for kystkommunene i Oslofjordregionen

I den nye loven er forbudet og bestemmelsene om dispensasjon i kapittel 19 strammet inn. 100-metersbeltet er av nasjonal interesse, forbudet skal derfor praktiseres strengt og dispensasjoner skal unngås i sentrale områder der presset på arealene er stort.

B) Nærmere retningslinjer for andre sentrale områder der presset på arealene er stort

Kysten i Aust-Agder og Vest-Agder og deler av kysten i Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, anses som sentrale områder der presset på arealene er stort. Presset er ikke nødvendigvis stort i hele kommunen, men knytter seg til enkelte attraktive områder langs kysten. Dette gjelder følgende kommuner:

I tillegg skal prinsippene i rikspolitiske retningslinjer for planlegging i kyst- og sjøområder i Oslofjordregionen anvendes tilsvarende,

Departementet foreslår prinsipper for forvaltning av strandsonen i disse områdene

Mulighetene for allment friluftsliv, basert på båtferdsel, ferdsel til fots og på sykkel og strandopphold bør trygges og forbedres. Det skal legges stor vekt på å opprettholde og forbedre tilgjengeligheten til strandsonen fra landsiden og sjøsiden samt mulighetene for å ferdes langs sjøen. Ved avveininger skal disse hensyn vektlegges sterkt i forhold til videre utvikling av eksisterende bolig- og fritidseiendommer.

I soner med høy biologisk produksjon, som gruntvannsområder, randsoner og lignende, andre verdifulle biotoper og andre lokaliteter med særlig natur- eller landskapsverdi, skal hensynet til naturmiljøet vektlegges sterkt i forhold til friluftsliv og båtferdsel. Tilsvarende gjelder for verdifulle kulturminner og kulturmiljøer i forhold til friluftsliv og båtferdsel. Viktige fiske-, kaste- og låssettingsplasser bør opprettholdes, og være frie for faste innretninger, som bøyer, moringer, private brygger og lignende, som kan være til ulempe for utøvelsen av fisket.

I strandsonen bør bygging som kan redusere natur- og kulturmiljøet og mulighetene for rekreasjon og fiske ikke finne sted.

Kollektive ferieanlegg, anlegg for service til fritidsbåter og andre anlegg for ferie- og fritidsaktiviteter, knyttet til strand og sjø, forutsettes nøye tilpasset lokale forhold. Oppføring av nye og vesentlig utvidelse av eksisterende fritidshus bør som hovedregel ikke tillates, ut over godkjente, ikke ferdig utbygde planer.

C) Retningslinjer for områder med mindre press på arealene

Retningslinjene gjelder i følgende områder:

Deler av kysten i Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, og hele kysten i Sogn og Fjordane, Nordland, Troms og Finnmark anses som områder med mindre press på arealene.

Her defineres behovet for næringsutvikling og arbeidsplasser, som så stort at for eksempel satsing på reiseliv og turisme, kan tillegges vekt i vurderingen av tiltak i 100 metersbeltet. Disse hensynene må veies opp mot hensynet til de allmenne interesser som er angitt foran.

Vurderingen vil være avhengig av hva slags type tiltak det gjelder. Det kan være grunnlag for å tillate visse tiltak nær sjøen, som for eksempel brygger, naust, næringstiltak og sjørettede reiselivsbygg. Fritidshus og bolighus bør plasseres lenger fra sjøen.

For by- og tettstedsområder skal behovet for fortetting og byutvikling tillegges vekt. Arealer til bolig-, sentrums- og næringsutvikling bør normalt prioriteres foran arealer til fritidsboliger.

Det vil være enklere for kommunene å gi tillatelse til å bygge i områder uten press enn i områder der presset er stort. Det vil gi kommunene utenfor pressområdene mulighet til å inkludere strandsonen i sine helhetlige utviklingsstrategier. Dette innebærer at kommunene kan vedta planer som innebærer utbygging til ulike formål også i 100-metersbeltet.

Utbygging bør så langt som mulig lokaliseres til områder som er bebygd fra før, slik at utbyggingen skjer mest mulig konsentrert. Utbygging i urørte områder med spesielle friluftsinnteresser eller natur- og landskapskvaliteter skal unngås. Det gjelder for eksempel utbygging i kyst- og fjordlandskaper med spesielle kvaliteter. -